EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 31.10.2019.
COM(2019) 566 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā tiek īstenota Direktīva 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu

1. IEVADS

Tiesiskais regulējums vidiski drošai oglekļa dioksīda (CO_2) ģeoloģiskai uzglabāšanai ir izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu[1] (t. s. Oglekļa dioksīda uztveršanas un uzglabāšanas direktīva, turpmāk "*CCS* direktīva"). *CCS* direktīvas mērķis ir nodrošināt, ka nav nozīmīga CO_2 noplūdes riska un kaitējuma veselībai vai videi, un novērst jebkādu nelabvēlīgu ietekmi uz transportēšanas tīkla vai uzglabāšanas vietu drošību.

Šis ziņojums ir trešais *CCS* direktīvas īstenošanas ziņojums un aptver periodu no 2016. gada maija līdz 2019. gada aprīlim. Tajā apskatīts veikums kopš otrā īstenošanas ziņojuma[2]. Šā ziņojuma pamatā ir dalībvalstu un Norvēģijas ziņojumi, ko tās iesniegušas saskaņā ar *CCS* direktīvas 27. pantu. Noteiktajā termiņā šādus ziņojumus iesniegušas divdesmit divas valstis[3].

2. KONKRĒTAS ĪSTENOŠANAS PROBLĒMAS DALĪBVALSTĪS

2.1. Uzglabāšanas kapacitātes un uzglabāšanas vietu izvēles novērtējums

CCS direktīvas 4. panta 2. punktā noteikts, ka tām dalībvalstīm, kas uzglabāšanu savā teritorijā plāno atļaut, ir jāveic pieejamās uzglabāšanas kapacitātes novērtējums. Nīderlande lēš, ka Ziemeļjūrā (galvenokārt izsmeltās gāzes atradnēs) teorētiski iespējams uzglabāt aptuveni 1,7 Gt. Nākotnē tiks veikta dziļāka konkrētu vietu piemērotības izpēte. Projekta *NORDICCS* ietvaros ziņotā uzglabāšanas kapacitāte Dānijā ir 22 Gt CO_2 sālsūdens nesējslāņos un 2 Gt ogļūdeņražu atradnēs. Vācija lēš, ka uzglabāšanas kapacitāte izvēlētās lielās gāzes atradnēs ir aptuveni 75 Gt CO_2, bet sālsūdens nesējslāņos – no 20 līdz 115 Gt CO_2. 80 % ūdens nesējslāņu atrodas valstīs, kurās uzglabāšana ir aizliegta.

Jaunus apgabalus, kuros varētu atlasīt uzglabāšanas vietas vai uzglabāšanu aizliegt, saskaņā ar 4. panta 1. punktu ir noteikušas tikai dažas valstis. Norvēģija ir apzinājusi iespējamās CO_2 uzglabāšanas vietas Norvēģijas šelfā un ir publicējusi atlantu, kurā šīs vietas apkopotas. Čehija *CCS* pilotprojekta vajadzībām ir apzinājusi vienu uzglabāšanas vietu *LBR-1*, kura atrodas valsts dienvidaustrumos.

2.2. Izpētes un uzglabāšanas atļauju iesniegumi

Nīderlandes *CCS* projekta "Porthos" ietvaros tiek gatavoti divi uzglabāšanas atļauju iesniegumi un viens atļaujas atjauninājumu iesniegums. Norvēģija 2019. gada janvārī izdeva izpētes atļauju CO_2 uzglabāšanai Norvēģijas kontinentālajā šelfā. Viens izpētes atļaujas iesniegums ir iesniegts Andalūzijā, Spānijā.

2.3. *CCS* tehnoloģijas uzstādīšanas iespējamība esošās iekārtās

CCS direktīvas 33. pants nosaka, ka tad, kad tiek iesniegts iesniegums licences saņemšanai, operatoriem jānovērtē oglekļa uztveršanas, transportēšanas un uzglabāšanas tehniskā un ekonomiskā iespējamība. Ja novērtējums ir pozitīvs, iekārtā ir jārezervē telpa CO_2 uztveršanai un kompresijai vajadzīgajam aprīkojumam.

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un Regulā (EK) Nr. 1013/2006, OV L 140, 5.6.2009., 114.–135. lpp.

[2] COM(2017) 37, Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par to, kā tiek īstenota Direktīva 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu.

[3] Bulgārija, Čehija, Dānija, Francija, Horvātija, Igaunija, Itālija, Īrija, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Norvēģija, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Spānija, Vācija, Zviedrija.

Šādi novērtējumi ir veikti Igaunijā (viens), Francijā (viens), Vācijā (seši), Rumānijā (seši) un Polijā (astoņi). Novērtējumos konstatēts, ka *CCS* tehnoloģijas ekonomiski nav izdevīgas. Dažām stacijām tika konstatētas papildu grūtības – Igaunijā par nepiemērotiem atzina ģeoloģiskos apstākļus, savukārt Vācijas stacijās nav pieejamas piemērotas uzglabāšanas vietas.

Lai arī novērtējumos konstatētais izdevīgums ir mazs, lielākā daļa elektrostaciju (piemēram, Polijā, Igaunijā un Vācijā) rezervē zemi CO_2 uztveršanas aprīkojuma uzstādīšanai.

Norvēģijā visām jaunajām ar gāzi darbināmajām elektrostacijām jau uzreiz jābūt aprīkotām ar CO_2 uztveršanas un uzglabāšanas tehnoloģijām. Dažas no 30 Zviedrijas iekārtām, kuru ieejas jauda pārsniedz 300 MW, pašlaik pēta *CCS* iespējamību un veic priekšizpēti.

2.4. Nacionālās programmas un pētniecības projekti, kas saistīti ar *CCS* direktīvu

Vairākās valstīs (Čehijā, Dānijā, Francijā, Lietuvā, Maltā, Nīderlandē, Norvēģijā, Rumānijā, Polijā, Portugālē, Spānijā, Vācijā un Zviedrijā) ar nacionālo atbalstu, ES finansējumu un Norvēģijas dotāciju palīdzību notiek pētniecība ar mērķi attīstīt CO_2 uzglabāšanas tehnoloģiju un vairot zināšanas par to. Dažas valstis ir iesaistījušās *ERA-NET ACT* iniciatīvā (*CCS* tehnoloģijas pasteidzināšana), kas apvieno dažādus projektus, kurus kopīgi finansē Apvienotā Karaliste, Grieķija, Francija, Nīderlande, Norvēģija, Rumānija, Spānija, Vācija, kā arī ASV, Šveice un Turcija. Īrija ziņoja, ka ir izveidojusi *CCS* rīcībpolitikas un projektu īstenojamības vadības grupu, kura strādās pie *CCS* rīcībpolitikas un novērtēs nākotnes projektu īstenojamību Īrijā. Turklāt 9 dalībvalstis (Apvienotā Karaliste, Čehija, Francija, Itālija, Nīderlande, Spānija, Ungārija, Vācija un Zviedrija), Norvēģija un Turcija ir vienojušās Eiropas energotehnoloģiju stratēģiskā plāna satvarā koordinēt savas pētniecības un inovācijas darbības oglekļa uztveršanas, izmantošanas un uzglabāšanas jomā.

2.5. CO_2 transportēšanas un uzglabāšanas tīkli

Divi galvenie *CCS* reģionālie tīkli, kas izstrādā kopīgus pārrobežu risinājumus CO_2 transportēšanai un ģeoloģiskai uzglabāšanai, joprojām ir Ziemeļjūras baseina darba grupa, kurā piedalās Apvienotā Karaliste, Nīderlande, Norvēģija, Vācija un Beļģija, un Baltijas jūras reģiona *CCS* tīkls, kurā pārstāvēta Igaunija, Vācija, Somija, Norvēģija un Zviedrija. Šie tīkli varētu palīdzēt operatoriem no dalībvalstīm, kurās uzglabāšana pazemē nav iespējama, piekļūt CO_2 transportēšanas tīkliem un CO_2 uzglabāšanas vietām pārredzamā un nediskriminējošā veidā. Par sadarbību ar dalībvalstīm, kas robežojas ar Ziemeļjūru, ir ziņots arī kopīgu interešu projektos (KIP). Zviedrija apsver iespēju nākotnē sadarboties galvenokārt ar Norvēģiju, jo ir vairāki privātie uzņēmumi, kas ir ieinteresēti un pašlaik izskata šādu iespēju. Fosirmērā, Havrā un Denkerkā (Francija) tiek veidoti CO_2 centri.

3. SECINĀJUMI

ES dalībvalstīs, kuras ziņojumus Komisijai iesniegušas līdz 2019. gada 30. jūnijam, *CCS* direktīvas noteikumi pārskata periodā ir piemēroti pareizi.

Neraugoties uz to, ka *CCS* tehnoloģijas uzstādīšana esošās iekārtās tehniski un ekonomiski joprojām netiek vērtēta pozitīvi, elektrostacijas tomēr rezervē zemes platības ar domu, ka nākotnē apstākļi varētu mainīties.

Ievērojams skaits dalībvalstu un Norvēģija (ar savu nacionālo programmu vai fondu palīdzību) turpina atbalstīt vai plāno tuvākajā nākotnē atbalstīt *CCS* pētniecības un

demonstrējumu darbības. Turklāt daudzas valstis ir iesaistītas Eiropas pētniecības un kopdarbības projektos.